

SEVERSKÁ% DETEKTIVKY - 1.

ACEtrtek, 05 Á™Á-jen 2017

Mám ráda severské detektivky. Mám ráda i nÁ›mecké, francouzské, americké, kdysi tu byly k mání i australské. O anglických ani nemluvÁ›. Všechny jsou bájeÁ›né, svým zpÁ›sobem, všechny zobrazují Á›život a myšlen tamÁ›jších lidí.

Jen jedno je stejné: ona pohádka o zlu, které je následnÁ› potrestáno. Dnes bych se chtÁ›la zmínit o detektivkách, které jistÁ› znáte - vÁ›Á™ím, Á›e neexistuje fanoušek severské krimi, který by neznal kultovní „Milénium“ švédkého spisovatele Stiega Larssona. Stieg Larsson zaÁ›al pomýšlet na napsání detektivního románu uÁ› na počÁ›átku devadesátých let. Trvalo však dalších deset let, nežÁ› začÁ›al psát beletrii. Byl milovník anglosaské literatury, dobÁ™e znal díla Elizabeth Georgeové, Minette Waltersové a Sary Paretskyové. Velmi dobÁ™e chápal, jaké ingredience má obsahovat dobrý kriminální pÁ™íbÁ›h, aby byl lákavým soustem pro Á›tenáÁ™e. ProtoÁ›e Stieg Larsson pracoval jako novináÁ™, jeho pÁ™ípravy k románu byly dÁ›kladné. NeÁ› začÁ›al psát vypracoval detailní synopsi deseti knih. Psát začÁ›al v roce 1997, ale nakladatele kontaktoval aÁ› v létÁ› roku 2003, to uÁ› má dokonÁ›ené dvě knihy a pracoval na tÁ™etí. Obrátil se na nakladatelství Piratförlaget, které jeho rukopisy odmítlo hned dvakrát. Na podzim roku 2003 však s Larssonem podepsalo smlouvu na vydání všech tÁ™í knih nakladatelství Nordstedts. UÁ› to samo o sobÁ› je v pÁ™ípadÁ› začÁ›ínajícího spisovatele zcela mimoÁ™ádné. JešÁ› nežÁ› knihy vyšly ve Švédku, byla práva prodána do NÁ›mecka a do Norska. BÁ›hem roku 2004 Larsson provedl menší úpravy prvních dvou knih a dokonÁ›il tÁ™etí. Noci strávené psaním kriminálních románÁ› byly pro Stiega Larssona relaxací a odreagováním. Bylo pro nÁ›j zábavné vymýšlet postavy, zápletky, konspirace, protoÁ›e vše byla jen fikce, která nemohla nijak ohrozit ani jeho, ani jeho pÁ™itelkyni Evu. ACEasto pracoval celou noc, coÁ› spolu s nároÁ›nou prací novináÁ™e, špatnou Á›životosprávou, desítkami vykouÁ™ených cigaret a spoustou kávy tvoÁ™ obraz klasického workoholika. A tak se Stieg Larsson celosvÁ›tového úspÁ›chu svých knih nedoÁ›il. KdyÁ› na konci roku 2004 zemÁ™el, zbývalo do vydání první knihy jen nÁ›kolik má›sícÁ™...

StiegÁ› spolupracovník z TT, Kenneth Ahlborn, v rozhovoru pro Veckans Affärer uvádí, Á›e postava Lisbeth Salanderové se zrodila pÁ™i debatÁ› bÁ›hem pÁ™estávky v práci. HovoÁ™ili spolu o tom, jak by asi vypadaly a jednaly postavy z dá›tských kdyby vyrostly. Stiega zaujala pÁ™edstava dospÁ›lé Pipi Dlouhé punÁ›ochy. Byla by to nepÁ™izpÁ›sobivá dívka, nejspíš s lehkou mozkovou disfunkcí, která se jen s velkými obtíÁ›emi začÁ™azuje do „normální spoleÁ›nosti“. ACEást z tÁ›chto myšlenek se odrazila v postavÁ› Lisbeth Salanderové. Asi má›síc pÁ™ed smrtí poslal Stieg Larsson své pÁ™itelkyni e-mail, v nÁ›mÁ› sdÁ›luje, Á›e dokonÁ›il zhruba polovinu Á›tvrté knihy. Napsal prý začÁ›átek a konec, ale stÁ™ec zatím zÁ›stává rozepsaná. Bylo otázkou, zda Eva Gabriellssonová, která se na psaní románÁ› z velké Á›ásti podílela, bude moci knihu dokonÁ›it. Celou záleÁ›itost však váÁ›nÁ› zkomplikoval dlouholetý spor o dá›dictví mezi Evou a Stiegovou rodinou. Stieg Larsson Á›il sice s Evou aÁ› do své smrti, nebyli však oficiálnÁ› manÁ›želé a ani nemÁ›li spolu dá›ti, takÁ›e podle švédkého práva Stiegovu pozÁ›stalost zdÁ›dili jeho otec a bratr. Eva Gabriellssonová tak po dvaatÁ™iceti rocích Á›života po jeho boku nedostala ani povÁ›stné "Á™" z dá›dictví pÁ™esahujícího sto milionÁ› eur.

Trilogie Milénium dalece pÁ™esahuje rozmÁ›r klasického detektivního Á›ánru — šíÁ™í a hloubkou svého zábÁ™ pÁ™ipomíná spíše nesmírnÁ› rozmanitou a plastickou fresku souÁ›asně spoleÁ›nosti. Po jeho smrti si tím pádem dá›dicové a nakladatelé rychle spoÁ›itali, Á›e by byl nesmysl nepokraÁ›ovat v sérii, která se mezitím stala doslova fenoménem. PokraÁ›ování se ujal švédký novináÁ™ a spisovatel David Lagercrantz (1962), který v roce 2015 napsal další díl - kriminální román „Dívka v pavouÁ›í síti“.

Knihy vyšla ve více nežÁ› Á›tyÁ™iceti zemích a prodalo se jí pÁ™es šest milionÁ› výtiskÁ™. Pátý, prý pÁ™edpoc série, nazvaný „MuÁ›, který hledal svÁ›j stín“, vyšel souÁ›asnÁ› ve dvaceti zemích. ACEeským Á›tenáÁ™ zprostÁ™edkovává celou sérii nakladatelství Host. Zdroj: nakladatelství HOST